

חינוך לחיים

פרשת קרח

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" - מה עשה, עמד וכנס מאתים חמשים ראשי סנהדראות. רבי מאיר רודמן כותב, לקרח היו לכאורה "טענות חזקות", עד שהצליח לשכנע 250 ראשי סנהדראות שהיו תמימי דעים, ללכת עמו, ולמרות כל הטענות, בסופו של דבר, לא רק שלא קיבל את מה שרצה, אלא גם את מה שהיה לו הפסיד.

מה הלך הנלמד? גם כשאתה בא בדברים לכאורה צודקים ונכונים, אתה צריך להישאר צודק כל הזמן, לפעמים עצם הטענה היתה נכונה, אך אופן הצגתה והפעולות שעושים כדי להשליט אותה, הופכים אותך ללא צודק. וגם אם לקרח היו טענות צודקות, אבל להשפיל את משה רבנו ולומר שהתורה אינה מהשמים, וכבר יש לו טענות נגד הקב"ה, בזה הפסיד את הכל.

רבי ישראל סלנטר היה אומר, אם אתה צודק, עליך גם להישאר צודק, גם כשאתה מציג את טענותיך, תדאג לעשות זאת באופן כזה שתישאר צודק. גם לאהרון היו טענות צודקות, משה רבנו עשה אותו כהן גדול על פי ה', מרגע שהתחילה המחלוקת הוא שתק ולא מוזכר בכל המאורעות, רק כאשר התחילה המגיפה בעם ישראל, אמר לו משה רבנו לקחת את הקטורת כדי לעצור את המגיפה, זה נקרא להיות צודק כל הזמן.

לפעמים אנו כהורים-מורים מעירים לילד- התלמיד על מעשיו והתנהגותו, ברור שאנו צודקים בכל מילה, השאלה בדרך שאנו אומרים זאת. אם הדברים נאמרים מתוך כעס, הרמת קול, בצורה פוגענית וכדו וכד' הפסדנו הכל !!! הילד- התלמיד מתכנס בתוך עצמו –מתייחס רק לצורת הדברים ועל דברי המוסר לא מתייחס כלל.

ואיך כן מעירים?? מלמדת אותנו הפרשה 2 נקודות :

- א. "בוקר וידע ה'" – משה רבינו לא העיר מיד אלא חיכה למחר בבוקר. ומזה נלמד למצוא את הזמן המתאים ביותר להעביר הביקורת, גם שאנו לא כעוסים וכד' וגם שהבן- התלמיד ראוי ומתאים לקבל.
- ב. "לא חמור אחד מהם נשאתי" – אומר ר' ירוחם ממיר – שמשה שמע את טענותם לא העיר מיד כלום אלא קודם בדק ובחן את מעשיו היטב היטב ורק לאחר שראה שהוא חף מנגיעות בא להעיר להם, שהרי טבע האדם לדחות את הביקורת ולתלות אתה במוכיח שהוא לא מושלם בדבר וכו' וכו'.

ויקח קרח - במדרש מובא: "קרח שפקח היה מה ראה לשטות זה? אלא עינו הטעתו".

הרבה קולמוסים נשתברו בפירוש דברי המדרש "עינו הטעתו". פירוש נפלא על כך שמעתי מאת אדמו"ר ממישקולץ שליט"א: דהנה בתרגום אונקלוס על הפסוק "ויקח קרח" פירש: "ואתפלג קרח". ופירשו המפרשים "ואתפלג" –קרח פילג וניתק את עצמו מדרך האבות. וידועים דברי חז"ל על הפסוק בתהלים "אשא עיני אל ה' והרים" –אל תקרא ההרים אלא ההורים. דהיינו האדם צריך להסתכל למעלה אל ההורים – האבות, וללכת בדרכיהם. וזהו הכוונה "עינו הטעתו" – קרח לא קיים את הדרוש "אשא עיני אל ההורים" – להסתכל למעלה לדרך האבות בכדי ללכת בדרכיהם, אלא לקח לו דרך לעצמו, ולכן נכשל אף על פי שפיקח היה ...

ועל פי פירוש מתוק זה, המשיך לבאר האדמו"ר את דברי המדרש פליאה: "מה ראה קרח לחלוק על משה? פרה אדומה ראה". שקרח אף על פי שעזב את דרך אבותיו, רצה לנצל את זכות אבותיו שתעמוד לו שלא ייענש על מעשיו, כמו בפרה אדומה שבאה לכפר על חטא העגל כמובא ברש"י פר' חוקת: "משל לבן שפחה שטינף פלטרין של מלך, אמרו לאמו שתבוא ותקנח את צואת בנה ". וזהו אם כן פירוש המדרש, מה ראה קרח לחלוק על משה, ולא פחד שייענש? פרה אדומה ראה. קרח חשב, כמו שפרה אדומה מכפרת על עוון בניה, אם כן גם לו תעמוד זכות אבותיו בעדו, אולם "עינו הטעתו" דזכות אבות מסייעת לאדם רק כשהולך בדרכיהם.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com